

Schurfft

Scabiës

■ Wat is schurfft?

Schurfft (officiële naam: Scabiës) is een huidziekte waar je mee besmet kunt worden. Schurfft wordt veroorzaakt door de schurfftmijt.

Schurfft jeukt heftig, vooral 's nachts. Het is een vervelende, maar geen ernstige ziekte. Schurfft is goed te behandelen. Het is belangrijk dat mensen in de directe omgeving van degene die schurfft heeft ook behandeld worden. Ook wanneer zij helemaal geen jeuk of afwijkingen van de huid hebben. Schurfft komt niet door een gebrek aan hygiëne ('schoon of netjes zijn'). Iedereen kan schurfft krijgen.

■ Hoe krijgt u schurfft?

Schurfft wordt veroorzaakt door de schurfftmijt 'Sarcoptes scabiei'. De schurfftmijt is een klein beestje ('parasiet'), dat alleen bij mensen voorkomt. De vrouwelijke mijt is ongeveer 0.4 x 0.3 millimeter groot en is net te klein om met het blote oog te kunnen zien. Deze vrouwelijke mijten graven een gangetje van ongeveer 1 centimeter lang in de hoorlaag (buitenste laag) van de huid. In dit gangetje leggen ze eitjes.

De jeuk die je van schurfft krijgt, komt door een reactie van het lichaam tegen de schurfftmijt en de uitwerpselen die deze mijten uitscheiden in de huid. In het algemeen heeft iemand met schurfft tussen de 10 en de 15 levende vrouwelijke schurfftmijten op het lichaam.

Je kunt worden besmet met de schurfftmijt door direct contact met de huid van een persoon die zelf schurfft heeft. Kinderen in een gezin zijn vaak allemaal besmet. Met elkaar in één bed slapen kan tot gevolg hebben dat je met schurfft besmet raakt. Als je seksueel contact hebt met een persoon die schurfft heeft, wordt de kans op besmetting nog groter. Daarnaast kun je schurfft krijgen door het slapen in een bed met besmette lakens en dekens en door het dragen van besmette kleding van iemand met schurfft.

Besmet raken met schurfft gaat vaak sneller op plaatsen waar veel mensen bij elkaar zijn en veel (lichamelijk) contact met elkaar hebben, zoals in ziekenhuizen, verzorgingshuizen en verpleeghuizen.

■ Welke klachten geeft schurfft en hoe ziet schurfft eruit?

- 2 tot 6 weken nadat iemand besmet is met de schurfftmijt ontstaan er plekken op de huid, die vooral 's nachts heftig jeuken
- Soms zijn in de huid kleine gangetjes van maximaal 1 centimeter lengte zichtbaar. Deze gangetjes hebben soms een klein blaasje aan het einde. Deze gangetjes worden vooral gezien aan de handen, maar kunnen bij schurfft ook ontbreken
- Verder zijn er soms kleine pukkeltjes te zien en korstjes door het vele krabben
- Daarnaast kunnen blaasjes, puistjes en grotere pukkels voorkomen
- Soms ontstaat een uitgebreide uitslag verspreid over de huid, die kan lijken op eczeem ('jeukende uitslag van de huid')
- De afwijkingen van de huid bij schurfft zitten vooral tussen de vingers, op de onderkant van de polsen, in de oksels, in de flanken (zijkant van de buik direct boven heup), op de voeten en de enkels
- Bij mannen zijn de penis en de balzak (het scrotum) vaak aangedaan en bij vrouwen de huid rond de tepels.
- Bij volwassenen zijn er haast nooit afwijkingen in het gezicht of op de huid van het hoofd, maar bij heel jonge kinderen komt dat wel voor.

Een ernstige vorm van schurft is de zogenaamde 'scabiës norvegica' (genoemd naar Noorwegen, waar dit voor het eerst werd gezien). Deze vorm van schurft wordt gezien bij:

- Mensen met verminderde afweer, bijvoorbeeld door aids
- Mensen die medicijnen gebruiken die de afweer remmen
- Zeer oude mensen.

Deze patiënten hebben soms duizenden mijten op en in de huid en kunnen andere mensen dus gemakkelijk besmetten. Zelf hebben deze mensen door de lagere afweer vaak niet zo veel last van jeuk.

■ Is schurft besmettelijk?

Ja, schurft is een besmettelijke ziekte. Je kunt het krijgen van andere mensen die schurft hebben, maar daar is wel vrij intensief lichamelijk contact voor nodig (>15minuten dicht bij elkaar), zoals hand in hand lopen of bij elkaar in bed liggen. Je krijgt het bijvoorbeeld niet van iemand de hand schudden of iemand kort aanraken. Het kan mogelijk ook worden overgebracht via kleding of beddengoed, maar die kans lijkt niet zo groot.

■ Hoe weet uw arts of u schurft heeft?

Bij personen met duidelijke gangetjes aan de handen, kan de arts meteen zien of het om schurft gaat. Vooral ook wanneer er mensen in de omgeving met jeuk zijn. Ook pukkeltjes op penis en balzak passen heel goed bij schurft. Vaak is het echter niet helemaal duidelijk of iemand echt schurft heeft of jeuk door een andere oorzaak. Toch lukt het de huidarts vaak om in een klein stukje huid onder de microscoop de schurftmijt of haar eieren te vinden. Dan is het zeker dat die persoon schurft heeft.

■ Welke behandelingen van schurft zijn er?

Schurft wordt behandeld door een crème waarin het medicijn permethrine zit op de huid te smeren of met tabletten (Stromectol (Ivermectine)). De crème wordt vergoed, de tabletten moet u vaak zelf betalen. Beide behandelingen zijn even effectief.

Het is absoluut een noodzaak dat alle leden van een gezin een behandeling krijgen, ook wanneer ze zelf geen jeuk of uitslag van de huid hebben. Ook de partner van de persoon met schurft moet een behandeling krijgen. Iedereen moet zo snel mogelijk en altijd op hetzelfde moment worden behandeld, anders blijft onderlinge besmetting plaats vinden. Behandeling is als volgt:

- Op het gehele lichaam (met uitzondering van het gezicht en de huid van het hoofd) wordt de crème gesmeerd. Dus ook bijvoorbeeld tussen de tenen, tussen de billen, onder de (kortgeknipte) nagels, op de balzak, op de schaamlippen, echt overal. Bij kinderen van 2 jaar en jonger worden ook het gezicht en de huid van het hoofd mee behandeld. Na het smeren NIET de handen wassen. NIET van tevoren onder de douche of in bad gaan
- Op de ochtend na het smeren van de crème (de permethrine-crème moet 8 tot 12 uur op de huid hebben gezeten) moet het gehele lichaam onder de douche goed worden gewassen
- Na het douchen het lichaam afdrogen met een schone handdoek en schone kleren aantrekken
- Alle kleren die in de afgelopen 3 dagen gedragen zijn gaan de was in, net als het beddengoed (lakens en dergelijke). Bij wassen op een temperatuur van boven de 50 graden worden de aanwezige mijten gedood. Kledingstukken die niet op deze temperatuur (of helemaal niet) mogen worden gewassen, moeten ten minste 3 dagen in een afgesloten plastic zak worden bewaard en kunnen daarna zo nodig worden gewassen
- De avond volgend op de behandeling in een schoon bed stappen, dat wil zeggen met schone kussenslopen, lakens of dekbedovertrek en matrashoes. De matras en het kussen stofzuigen, deze hoeven verder niet te worden schoongemaakt. Doe overdag geen hoes om de matras en het kussen tot voor het slapen gaan. Dekens moeten 48 tot 72 uur buiten worden gehangen voordat ze weer kunnen worden gebruikt
- De behandeling met permethrine-crème en ivermectine tabletten (stromectol) moeten altijd bij iedereen op dag 1 en dag 8 uitvoeren om de kans van succesvolle behandeling zo groot mogelijk te maken.

Als de maatregelen nauwkeurig worden uitgevoerd, zoals hier beschreven, zal de schurft bijna altijd verdwenen zijn.

Meestal is de jeuk binnen 3 dagen sterk verbeterd, maar het kan wel 3 tot 4 weken duren tot de afwijkingen aan de huid en de jeuk geheel verdwenen zijn. Denk dus in de tussentijd niet dat de therapie niet heeft geholpen! Degenen die zelf echt schurft hebben (dus niet degenen die geen huiduitslag hadden) worden om deze reden soms door de (huid)arts na behandeld met een hormooncrème die de klachten van jeuk kan verminderen.

Bij gevallen van 'scabiës norvegica' en in gevallen waar schurft optreedt in een omgeving waar veel mensen bij elkaar zijn, zoals in een ziekenhuis, wordt voor de behandeling vaak gebruik gemaakt van 'ivermectine' tabletten met het medicijn ivermectine.

Bij bestrijding van schurft in grotere groepen, zoals bij schurft in een verpleeg- of verzorgingshuis, wordt de GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst) ingeschakeld.

■ Brononderzoek

Ga op zoek naar de bron waar u de schurft opgelopen heeft. Dit is een moeilijke taak. Heel vaak is het onbekend waar de schurft opgelopen is. Ook omdat er tot wel 6 weken voorbij kan gaan sinds er een besmetting heeft plaats gevonden en je zelf bemerkt dat het mogelijk schurft is. Maar als de bron niet achterhaald wordt, is de kans om opnieuw besmet te worden heel groot en zal de hele behandeling opnieuw bij u en uw omgeving uitgevoerd moeten worden.

Dus vraag altijd rond in de directe omgeving (het gezin, aan vriendjes / vriendinnen of op school, het kinderdagverblijf) of er meerdere personen zijn met jeuk om zo de bron te achterhalen.

Zoals u gelezen heeft kan schurft ook opgelopen worden door het slapen in een bed waar anderen geslapen hebben met schurft (airbnb / hotel / appartement), neem deze bronnen mee in uw contact onderzoek.

■ Is schurft te genezen of blijft u er altijd last van houden?

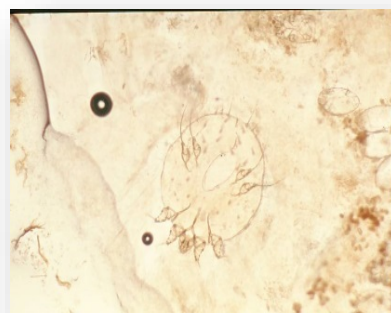
Schurft kan met eenvoudige middelen helemaal genezen worden. Komt het toch terug, dan kan dat een aantal oorzaken hebben:

- De behandeling is niet nauwkeurig genoeg is uitgevoerd zoals hierboven geadviseerd
 - Iemand in de directe omgeving heeft nog schurft en is niet mee behandeld (Iedereen uit het gezin of huishouden moet altijd mee behandeld worden, ook de gezinsleden of huisgenoten die geen klachten hebben)
 - De omgeving is mee behandeld, maar de behandeling heeft niet plaats gevonden op dag 1 en dag 8
 - De behandeling is binnen 1 huishouden of gezin niet op hetzelfde moment uitgevoerd, waardoor er een ping-pong effect ontstaat en je elkaar blijft besmetten
 - Om er zeker van te zijn dat iedereen in de omgeving juist behandeld wordt, adviseren we deze folder mee te geven aan uw contacten zodat zij ook volgens de richtlijnen behandeld kunnen worden.
- Houdt u er wel rekening mee dat de jeuk na behandeling nog enkele weken kan aanhouden voordat alle klachten geheel verdwenen zijn. Er mogen geen nieuwe bultjes ontstaan en de jeuk mag niet toenemen, dit kan passen bij een nieuwe schurft infectie.

■ Wat kunt u zelf nog doen?

Veel mensen schamen zich wanneer er in hun gezin schurft blijkt te zijn opgetreden. Dat is begrijpelijk, maar niet nodig. Het krijgen van schurft komt niet omdat iemand niet netjes of schoon genoeg is. Toch lijkt het verstandig om niet aan iedereen in uw omgeving te vertellen dat u schurft heeft gehad. De ervaring leert dat veel mensen dan bang zijn dat ze ook besmet zijn met schurft, terwijl dat helemaal niet zo hoeft te zijn.

Afbeelding

Deze folder is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie. Bij het samenstellen van deze informatie is grote zorgvuldigheid betracht.

De Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie wijst desondanks iedere aansprakelijkheid af voor eventuele onjuistheden of andere tekortkomingen in de aangeboden informatie en voor de mogelijke gevolgen daarvan.

www.nvdv.nl

Voor informatie over patiëntenorganisaties verwijzen wij u naar de website van Huidpatiënten Nederland.

www.huidpatienten-nederland.nl

